

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 20 » 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОРТЕПІАНО

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Професійне спрямування «Сольний спів»
Освітній рівень – другий (магістерський)

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Фортепіано» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 8.02020401 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів» другого (магістерського) освітнього рівня.

Розробник:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «07 » вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

_____ О. С. Плохотнюк
(підпис)

© Куришев Є.В., 2016
©Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмету навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма навчальної дисципліни	8
<i>Змістовий модуль 1. Підготовка студентом концертної програми</i>	8
<i>Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	10
V. Завдання для самостійної роботи	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю	12
VII. Методи навчання	14
VIII. Методичне забезпечення курсу	15
IX. Екзаменаційні вимоги	15
X. Рекомендована література (<i>основна, додаткова</i>)	16
Орієнтовний репертуар	17
Нотний матеріал	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з профільюючих дисциплін для студентів I курсу професійного спрямування «Сольний спів» другого (магістерського) освітнього рівня є навчальна дисципліна «Фортепіано». Концепція цієї програми спирається на свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної та музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів-класиків та сучасних авторів; на яскраві зразки української фортепіанної музики; використання традицій фортепіанної школи та новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій, манер виконавської техніки.

Мета навчального курсу «Фортепіано» – забезпечити достатній рівень інструментально-виконавської компетентності студентів-вокалістів, що дозволить ефективно використовувати музичний інструмент у професійній діяльності.

Завдання курсу полягають в тому, щоб сформувати у студентів *уміння*:

- відбирати високохудожні зразки фортепіанної літератури для вивчення;
- обґрунтовувати музично-естетичну та виховну цінність обраного музичного репертуару;
- художньо переконливо та адекватно відтворювати образно-емоційний зміст виконуваних творів, добирати доцільні засоби музичної виразності, спираючись на власний музично слуховий контроль;
- використовувати та вдосконалювати навички ансамблевої гри;
- самостійно опрацьовувати фортепіанні твори (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано).

Прогресивний розвиток виконавської майстерності студента забезпечується завдяки дотриманню *принципів* загальної та музичної педагогіки:

- свідомого самовдосконалення;
- індивідуального підходу;
- наступності навчання;
- поступового ускладнення навчального матеріалу;
- використання засобів наочності;
- опори на музично-слуховий контроль;
- розширення досвіду виконавської просвітницької діяльності.

Структура курсу містить чотири компоненти:

- а) теоретичний, який реалізується в ході індивідуальних занять з кожним студентом залежно від його здібностей та до вузівської музичної підготовки;
- б) методичний, що відповідає специфіці навчання гри на фортепіано;
- в) практичний, який здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять, процесі вивчення музичних творів і їх художнього виконання;
- г) самостійна робота студентів, яка реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування в поза аудиторних індивідуальних заняттях.

Вивчення дисципліни «Фортепіано» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних *компетентностей*:

– *інструментально-виконавська* (здатність застосовувати у вокальному класі навички гри на фортепіано вокальних вправ з модуляціями у всі тональності (вгору і вниз); здатність грати по нотах і підбирати на слух нескладний акомпанемент до вокалізів та вокальних творів; здатність застосовувати інструментально-виконавські навички в процесі самостійної роботи над вокальним твором);

– *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел, необхідної для викладання музичного інструменту у вищій школі; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності);

– *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у музично-педагогічній діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Процес фортепіанного навчання студентів проходить у формі індивідуальних занять, яка базується на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь, що сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення студента як піаніста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії. Індивідуальний навчальний план-програма студента з фортепіано на кожний семестр має бути спланований таким чином, щоб забезпечувати безперервний навчальний процес, опанування основних музичних форм та жанрів творів відповідно до рівня інструментальної підготовки студента-вокаліста.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фортепіано»

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів відповідних ECTS усього – 4</p> <p>Кількість змістових модулів усього – 2</p> <p>Загальна кількість годин 120</p> <p>Кількість годин на тиждень 1</p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0202 – «Мистецтво».</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 8.02020401 – «Музичне мистецтво» за професійним спрямуванням «Сольний спів».</p> <p>Освітній рівень: другий (магістерський)</p>	<p>Обов'язкова</p> <p>Рік підготовки <i>1</i></p> <p>Семестри <i>I – II</i></p> <p>Аудиторні заняття <i>37 годин</i></p> <p>Практичні заняття <i>37 годин</i></p> <p>Самостійна робота <i>47 годин</i></p> <p>Семестровий контроль <i>30 годин</i></p> <p>Модульний контроль <i>6 годин</i></p> <p>Форма підсумкового контролю: <i>II семестр – екзамен</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фортепіано»

I курс

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні заняття	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Семестровий контроль	Модульний контроль
	Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми піаністом							
1.1	Творче прочитання авторського тексту	26	9	9		17		
1.2	Музичне сприйняття художніх образів	30	10	10		20		
	Модульний контроль	4						4
	Разом	60	19	19		37		4
	Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності							
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	14	9	9		5		
2.2	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	14	9	9		5		
	Модульний контроль	2						2
	Семестровий контроль	30					30	
	Разом	60	18	18		10	30	2
	Разом за навчальним планом I курсу	120	37	37		47	30	6

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Підготовка концертної програми піаністом

1.1. Творче прочитання авторського тексту (9 годин)

Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Особливості фактури музичного твору. Винайдення зручної аплікатури. З'ясування усталених характерних ознак обраних музичних творів. Винайдення та застосування відповідної артикуляції.

Основні поняття теми: засоби відтворення авторського тексту; фактура музичного твору; аплікатура та артикуляція.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.8.

Додаткова література: 2.1, 2.3, 2.7.

1.2. Музичне сприйняття художніх образів (10 годин)

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів. Узагальнення власного художнього досвіду у виконанні творів різних музичних форм. Тембро-динамічні ознаки музичної палітри. Метро-ритмічна структура музичних творів. Музична форма.

Основні поняття теми: художньо-виконавський досвід; музична палітра; структура музичних творів; музична форма.

Основна література: 1.4, 1.7.

Додаткова література: 2.6, 2.7, 1.38.

Змістовий модуль 2

Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (9 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору. Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві. Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста та виконавський артистизм.

Основні поняття теми: часовий простір; модель музичних творів; стиль та артистизм.

Основна література: 1.1, 1.4, 1.5, 1.7.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.8.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (9 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Основні поняття теми: поліваріантність інтерпретації; оркестрова та фортепіанна музична палітра; концептуально-інтерпретаційна модель фортепіанних творів.

Основна література: 1.1, 1.3, 1.4, 1.5.

Додаткова література: 2.4, 2.10.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«ФОРТЕШАНО»

**Спеціальність «Музичне мистецтво»,
професійне спрямування «Сольний спів», ОР – другий (магістерський)**

**I курс: усього – 120 год., практичних – 37 год., самостійна робота – 47 год.,
семестровий контроль – 30, модульний контроль – 6 год.**

Рік навчання	I			
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Підготовка концертної програми магістрантом		Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності	
Кількість балів за модуль	<i>264,5 бали</i>		<i>264 бали</i>	
Теми занять та кількість балів	Творче прочитання авторського тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом - 94,5)	Музичне сприйняття художніх образів тексту (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 105)	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94,5)	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (0,5 балів – відвідування, 10 – за роботу під час заняття, разом – 94,5)
Самостійна робота та кількість балів	Самостійна робота №1 <i>20 балів</i>	Самостійна робота №2 <i>20 балів</i>	Самостійна робота №3 <i>(25 балів)</i>	Самостійна робота №4 <i>(25 балів)</i>
Види поточного контролю та кількість балів	Модульне контрольне прослуховування 1 <i>(25 балів)</i>		Модульне контрольне прослуховування 2 <i>(25 балів)</i>	
Підсумковий рейтинговий бал	528,5 бали за період роботи до екзамену (коефіцієнт: 528,5 : 60 = 8,81)			
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів			

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

I курс

№ тем	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Підготовка концертної програми магістрантом					
1.1	Поглиблене ознайомлення з текстом поліфонічного твору	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Вивчення нотного тексту поліфонічного твору	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Поглиблене ознайомлення з текстом твору крупної форми	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.1	Вивчення нотного тексту твору великої форми	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Поглиблене ознайомлення з текстом твору кантиленного характеру	5 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2.	Вивчення нотного тексту твору кантиленного характеру	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Поглиблене ознайомлення з текстом віртуозного твору.	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
1.2	Вивчення нотного тексту віртуозного твору	4 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом	37 год.			40 б.
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності					
2.1	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі поліфонічного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.1	Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору великої форми.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Динамічний план інтерпретації твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору кантиленного характеру.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2.2.	Динамічний план інтерпретації віртуозного твору.	1 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом	10 год.			50 б.
Усього		47 год.			90 б.

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни «Музичний інструмент» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

Максимальна кількість підсумкових балів у I – II семестрах за період роботи до екзамену становить:

- **528,5 балів**, що прирівнюється до **60 балів** з урахуванням коефіцієнта (**8,81**).
- **40 балів** – за складання екзамену без урахування коефіцієнта.

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	0,5 б.	37	18,5 б.
2	Робота на практичних заняттях	10 б.	37	370 б.
3	Модульні контрольні прослуховування	25 б.	2	50 б.
4	Самостійна робота	5 б.	18	90 б.
	Усього за період роботи до екзамену (без урахування коефіцієнта). Коефіцієнт – 8,81			528,5 б.
5	Екзамен			40 балів

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентові упродовж вивчення навчального курсу
«Фортепіано»**

I КУРС

I СЕМЕСТР		МКР
Змістовий модуль 1 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 1.1	Тема 1.2	
114,5	125	25
264,5 бала		

II СЕМЕСТР		МКР
Змістовий модуль 2 (практичні заняття + самостійна робота)		
Тема 2.1	Тема 2.2	
119,5	119,5	25
264 бали		

Усього за період роботи до екзамену (без урахування коефіцієнта) –
528,5 бала. Коефіцієнт – 8,81. Екзамен – 40 балів.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом інформації: словесні (пояснення, розповідь, бесіда), наочні (практично-виконавський показ, спостереження);

- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, самостійна репетиційна робота студентів з нотним матеріалом.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи стимулювання інтересу до навчання: виконавський показ викладача, створення ситуації зацікавленості, заохочення до концертної діяльності.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальні посібники (нотна література, касети, компакт-диски, відеозаписи).
2. Робоча навчальна програма «Музичний інструмент».
3. Електронні підручники.
4. Методична та науково-педагогічна література з проблем фортепіанної підготовки, Інтернет-ресурси.
5. Репертуарні збірки фортепіанної музики: сонати, поліфонічні твори, концертні п'єси, фортепіанні мініатюри.

IX. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Програма екзамену складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відображати рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програма екзамену повинна включати:

- 1 поліфонічний твір або твір великої форми чи його окремі частини (соната, сонатина, варіації, рондо тощо);
- 1 фортепіанна мініатюра.

Зразки програм екзамену з основного музичного інструменту

1. Й.-С. Бах. Сарабанда.
2. Д. Чімароза. Соната ре мінор.
3. Ф. Шопен. Прелюд мі мінор.

1. Й.-С. Бах. Куранта.
2. Бетховен. Соната Соль мажор, I ч.
3. М. Степаненко. «Дитячий альбом». Весняночка.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. – 287 с.
- 1.2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки. – М.: Музыка, 1994. – 111 с.
- 1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. – 2-е изд. – Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с.
- 1.4. Выготский Л. С. Психология искусства. – М: Искусство, 1963. – 576 с.
- 1.5. Курьшев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки. – К.: КГПИ, 1989. – 75 с.
- 1.6. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського. – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127 с.
- 1.7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Додаткова література

- 2.1. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йожеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.2. Маккинон Л. Игра наизусть / Л. Маккинон. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.3. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
- 2.4. Мартинсен К. А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.5. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога. изд 5., М., Музгиз, 1987 – 238 с.
- 2.6. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций / Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.7. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.8. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.9. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.

2.10. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.

Орієнтовний репертуар

Поліфонія

Бах І.	Прелюдії і фуги. Французські сюїти. Англійські сюїти. Партіти. Чаконна Фа-мажор. Прелюдія Соль-мажор. Фуга Ля-мінор. Фуга До-
Гендель Г.	
Глінка М. мажор.	Прелюдії та фуги. Фугетта тв.17. Прелюдії та фуги Соль-
Кабалевський Д. Регер М. Скорик М. мажор,	Мі-мінор, Ля-мажор. Фуга Фа-мажор. Прелюдії та фуги Ре-мажор, До-мажор, Ля-мажор. Прелюдія та фуга Соль-
Хіндеміт П. Шостакович Д.	
Шумейко В. мажор.	Прелюдія та фуга Ля-мінор.
Щедрін Р.	

Велика форма

Бетховен Л.	Сонати (за вибором). Рондо До-мажор. Концерти для фортепіано з оркестром.
Гайдн Й.	Сонати (за вибором).
Гендель Г.	Соната-фантазія До-мажор.
Глінка М.	Варіації на тему романсу Аляб'єва «Соловейко»,
Гріг Е.	Соната Мі-мінор.
Кабалевський Д.	Соната №3.
Моцарт В.	Сонати (за вибором), Концерти для фортепіано з оркестром.
Прокоф'єв С. мажор.	Пасторальна сонатина До-
Скарлатті Д.	Сонати (за вибором).

Степаненко М.
Шуберт Ф.
мажор.
Хачатурян А.

Соната-балада Мі-мажор.
Сонати Ля-мінор, Ля-
Сонатіна До-мажор.

П`єси

Аренський А.
Бабаджанян А.
Бетховен Л.
Гершвін Дж.
Глінка М.
Дремлюга М.
Лисенко М.
Ліст Ф.

Арабеска. Незабудка.
Елегія Соль-мінор.
Контрданси. Екосези.
Прелюдії (за вибором).
Баркарола.
Прелюд Фа-дієз мажор.
Експромт.
Втіха №4,5.
Ноктюрни Мі-мажор,
Ля-мажор.
Забутий вальс. Експромт.
Пісні без слів (за вибором).
Миттевості тв. 22.
Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Мендельсон Ф.
Прокоф`єв С.

Равель М.
Рахманінов С.
вибором).

Етюд-картини (за

вибором).
Сен-Санс К.
Степовий М.
Чайковський П.
Шопен Ф.

Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Пори року (за вибором).
Ноктюрни. Вальси.
Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Етюд-картини (за

Шостакович Д.
Штогаренко А.
вибором).
Шуберт Ф.
Шуман Р.

Музичні моменти.
Фантастичні п`єси.
Новелета Фа-мажор.
Тройка.
Джазовий альбом (за

Щедрін Р.
Якушенко І.
вибором)

Нотний матеріал

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том I. Редакція Б. Муджеліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інтенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянський Д. Сонати. – Ленинград, 1989. – 27 с.
10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.
11. Гаврилин В. П'єси. Для фортепіано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонати для фортепіано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Двенадцать мелодических этюдов. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глинка М. П'єси. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.
15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевський Д. Фортепианная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Virtuozных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонати для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.

28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.
35. Фортепіано 7 клас. Друга частина Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.